

Kopija

Dailės vadovėlio 5 klasei „DAILĖS STUDIJA“ rankraščio turinio RECENZIJA

Informacija apie vadovėlio rankraštį

Autoriai: Algė Varnaitė, Rima Keturkienė, Laneda Matulevičienė.

Pavadinimas: DAILĖS STUDIJA. Dailės vadovėlis 5 klasei.

Vadovėlio komplektą sudarys ir USB atmintinė „Šaltinių knyga“ mokytojui.

Leidykla: Didakta.

Leidimo metai: 2011.

Apimtis: 152 psl.

Algės Varnaitės, Rimos Keturkienės, Lanedos Jatulevičienės vadovėlis „Dailės studija“ skiriamas pagrindinės mokyklos V klasei ir yra dailės vadovėlių komplekto dalis (komplektą sudaro ir USB atmintinė „Šaltinių knyga“ mokytojui).

Nuo kitų pastaruoju metu išleistų vadovėlių recenzuojamasis vadovėlis išsiskiria savitu dailės mokymo konteksto perteikimu, patraukliu, lengvai penktokui suvokiamu mokomosios medžiagos pateikimu bei aiškia metodine sąranga. Meninio ugdymo programos apibrėžtas dailės dalyko 5–6 klasių koncentro turinys yra kūrybiškai interpretuojamas. Vadovėlis ne tik moko KAIP piešti. Pradėdamas pažintimi su elementariausiais dailės raiškos elementais (linija, dėmė) vaikas „žingsnis po žingsnio“ mokomas stebėti, tyrinėti tiek dailės kūrinius, tiek ir savo aplinką. Palaipsniui įgyjamos žinios ir gebėjimai padės mokiniui vis drąsiau, laisviau reikšti mintis vaizdais, suprasti bei vertinti menininkų kūrybą ir socialinę kultūrinę aplinką.

Vadovėlio stuktūra – aiški, lengvai suvokiama. Kiekvienai nagrinėjamai temai skiriamas atverstinis, kuriame aiškinamasis tekstas ir iliustracijos kuria vientisą pasakojimą. Knygą sudaro keturi skyriai: *Piešinys, Spalva, Technika, Forma*. Pirmajame skyriuje *Piešinys* tyrinėjamos linijos, dėmės, kompozicijos schemos, šviesotamsa. Tai esminiai dailės raiškos elementai. Mokoma tikslingai juos naudoti, atpažinti dailės darbuose. Antrajame skyriuje *Spalva* aiškinama apie koloritą, šiltas ir šaltas, chromatines ir achromatines spalvas, spalvų kontrastą. Trečiojo skyriaus *Technika* kūrybinės užduotys, tarsi apibendrinamos ankstesnių pamokų patirtį, skatina mokinius dailės raiškos žinias tikslingai naudoti savo darbuose. Ketvirtasis skyrius *Plastika* ne

Kopija tikra

tik supažindina moksleivius su erdviųjų menų įvairove. Mokiniai išbando savo jėgas kurdami skulptūrinius objektus iš popieriaus, plastilino ir kt. Jie sužino apie popieriaus gaminimą, kaukių ir ornamentų įvairovę Lietuvos ir pasaulio mene, parodas ir muziejus, aibę kitų dalykų. Tautodailė, klasikinis ir šiuolaikinis menas šiame skyriuje atskleidžiami kaip vientisa dailės pasaulio panorama.

Vadovėliui „Dailės studija“ išskirtinumą suteikia gausi iliustracinė medžiaga. Ji ne tik papildo tekstą, bet yra lygiavertė mokomosios informacijos dalis, kuri pagilina ir praplečia mokinio suvokimą, generuoja idėjas kūrybinei veiklai bei moksleivių saviraiškai. Daugelis iliustracijų dar niekada nebuvo naudojamos šio mokomojo dalyko vadovėliuose. Gausių iliustracijų dėka vadovėlis yra labai spalvingas, patrauklus šio amžiaus tarpsnio mokiniams.

Vadovėlio rankraščio turinio vertinimas

Svarbus vadovėlio „Dailės studija“ **metodinės koncepcijos principas** – skatinti mokinius sąmoningai gilintis į meninės raiškos turinį, ugdyti kultūrinę kompetenciją bei mokytis kritiškai vertinti savo aplinką. Šiam tikslui vadovėlyje pateikiama ypač gausi iliustracinė mokomoji medžiaga, kuri papildo ir išplečia tekstą, pagilina suvokimą, skatina tyrinėti, palyginti, daryti išvadas, įvertinti savo ir draugų kūrybinę veiklą. Tuo aptariamasis vadovėlis yra **šiuolaikiškas** ir atitinka atnaujintų Pagrindinio ugdymo bendrųjų programų meninio ugdymo reikalavimus bei gaires.

Vadovėlis **išskirtinis** ir dėl gausios iliustracinės mokomosios medžiagos. Ji parinkta atsakingai, skoningai ir yra orientuota į mokinių amžių. Supažindinant mokinius su Lietuvos ir pasaulio dailininkų kūriniais, nagrinėjant iliustracijas bei savo ir bendraamžių kūrybą, nuosekliai lavinamas estetinis skonis ir tolerantiškas vertinimas.

Mokomoji vadovėlio medžiaga yra konkreti, aiški, dėstoma nuosekliai pereinant prie vis sudėtingesnių temų ir kūrybinių užduočių. Nauja medžiaga vadovėlyje siejama su anksčiau įgytomis žiniomis, gebėjimais, mokinių turima patirtimi bei su visa ugdymo penktoje klasėje programa. Dalykinė informacija, iliustracijos ir kūrybinės užduotys sudaro nedalomą visumą ir siejamos su penktokų gebėjimu mąstyti vaizdais. Naujos temos nagrinėjimui skiriamas nevienodas pamokų skaičius – tai susiję su temos, problemos ar kūrybinės užduoties sudėtingumu. Dalykinės žinios įtvirtinamos kūrybinėse užduotyse, išsamiai ir metodiškai aiškinančiose darbo eigą (*pasirinkite, naudokite, jums reikės, brūkšniuokite, paryškinkite, papurškite, perdenkite ir pan.*). Kūrybinių užduočių aiškinimo detalumas labai pravers

dirbantiems savarankiškai ar mažiau savo jėgomis pasitikintiems mokiniams. Greta pateikiamos papildomos temos skatina savarankišką mokinių mąstymą, teikia galimybę skirtingų gebėjimų mokiniams išreikšti save meninėje veikloje. Mokomosios ir kūrybinės užduotys bei papildomos temos užtikrina mokymosi poreikius, lygį ir tempą bei sukuria palankias sąlygas mokymosi mokyti kompetencijai ugdyti(s).

Pamokas papildo rubrika „Ar žinai?“ Čia pateikiama įdomios informacijos (pvz., 32 pamok.: ... *pirmoji lietuvių dailės paroda atidaryta 1906 m. gruodžio 27 d. ...*), patarimų (pvz., 14 pamok.: ... *fiksuoti pastelės piešinį galima ir labai saldžiu vandeniu. Jei neturi purkštuko, gali naudoti tankias šukas. Pamirkyk ...*) ar naudingų nuorodų internete (pvz., 15 pamok.: ... *Google įtraukė Pompėją į virtualiojo žemėlapiu „Google maps“ aplikaciją „Street View“, kurioje galima pasirinkti internetinę kelionę po šį nepaprastą miestą*). Žingeidžius mokinius visa tai skatins pasidomėti plačiau, išbandyti ir atrasti, prasmingai naudotis internetu. Šios rubrikos informacija gali pasiūlyti ir diskusijų temą (pvz., 23 pamok.: ... *perdirbta tona laikraštinio popieriaus išsaugo apie 1 toną medienos, o perdirbta tona spausdinimo ar kopijavimo popieriaus išsaugo kiek daugiau nei 2 tonas medienos...*) ar susieti dailės žinias su kitomis pažinimo sritimis (pvz., 6 pamok.: ... *matematikos taisyklės, užduočių sprendimo būdus ar žodžių rašybą geriau įsiminsite, jeigu rašysite spalvota kreida, spalvotais pieštukais arba skaitysite užsidėję spalvotus akinius. Spalvos sujungia dešinės ir kairės pusių smegenų pusrutulius*). Pamokos baigiamos klausimų rubrika, kuri skirta įtvirtinti žinias, skatinanti mąstyti, tyrinėti ar (įsi)vertinti (pvz., 9 pamok.: *Kokios spalvos yra chromatinės? Ar dažnai matote savo aplinkoje tokių spalvų? Pakomentuokite pavyzdžius. Kaip gauti achromatinės spalvas?*). Abi šios rubrikos pateiktos žaismingai, atkreipia mokinio dėmesį, sudomina.

Kiekviena pamoka (tiek teorijos, tiek raiškos) suteikia mokiniui žinių ir suvokimo iš visų meninio ugdymo sričių: dailės raiškos, skirtingų dailės technikų valdymo, dailės pažinimo, dailės kūrinių ir savo aplinkos vertinimo. Siūloma veikla pamokoje – įvairi ir patraukli mokiniams, teikianti galimybių mokytojui **diferencijuoti** ir **individualizuoti** ugdymą.

Visa vadovėlio „Dailės studija“ mokomoji medžiaga (temos, pavyzdžiai, kūrybinės užduotys) siejama su kitais bendrojo lavinimo dalykais – gamtos (*šviesokaita, spalvos*), istorijos (*Senovės Graikija, Senovės Roma*), technologijų (*koliažas, asambliažas*), etnokultūros (*ornamentas, kaukės, aitvarai*). Mokoma dailę suvokti kaip neatsiejamą pasaulio suvokimo ir jo pateikimo dalį, todėl **integracijos** galimybių požiūriu šis vadovėlis atitinka šiuolaikinės didaktikos principus.

Kalbos stilius – aiškus ir paprastas, suprantamas šio amžiaus grupės vaikams. Vadovėlio tekstai – nuoširdūs, pateikti taisyklinga lietuvių kalba ir labai išsamūs. Jie, mano nuomone,

suprantami įvairių gebėjimų mokiniams, skatinantys pastabumą, vaizduotę. Gal kai kurie tekstai – ilgoki (3, 4, 7 pusl.). Dalį tokių tekstų būtų galima pakeisti iliustracijomis, taip informacija taptų paveikesnė.

Nuosekliai formuojamas dailės terminų ir sąvokų žodynas. Terminai bei sąvokos tekste išskiriami juodesniu šriftu, paaiškinami vaikui suprantama kalba vadovėlio gale esančiame žodynelyje. Dalykinių klaidų nėra.

Vadovėlio medžiaga sudomins įvairių gebėjimų mokinius, ugdytų jų pastabumą, vaizduotę, spontanišką poreikį reikšti savo mintis vaizdais, skatins mokinius mąstyti, interpretuoti, kūrybiškai spręsti išskylančias problemas. Pristatoma mokomoji medžiaga – konkreti. Iliustracijos, tekstai, klausimai bei užduotys suteiks galimybę mokiniams dirbti savarankiškai. Vadovėlyje pateikiamos dailės raiškos ir pažinimo užduotys, nukreips mokinius aptarti kūrybinio proceso eigą ir nuolat įvertinti savo veiklos rezultatus.

Dailės vadovėlio 5 klasei „Dailės studija“ turinys atitinka atnaujintų Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų reikalavimus, ugdymo metodus, mokinių amžiaus tarpsnio ypatumus ir interesus. Mokydamiesi pagal šį vadovėlį mokiniai įgis žinių, įgūdžių ir gebėjimų iš visų Bendrosiose programose apibrėžtų dailės dalyko mokymo sričių: dailės raiškos, dailės kūrybinio stebėjimo, vertinimo bei dailės reiškinių pažinimo socialinėje kultūrinėje aplinkoje.

Vadovėlių papildančios mokymo priemonės

Apgailestauju, neturėjusi galimybės susipažinti su rengiamos USB atmintinės turiniu. Tikiuosi, kad jis bus toks pats metodiškai nuoseklus, informatyvus, kaip ir aptariamasis vadovėlis. Dailės mokytojams tai būtų svari parama.

Išvada dėl vadovėlio atitikties pagrindiniams reikalavimams.

Pateiktas vertinti vadovėlis „Dailės studija“ 5 klasei atitinka *Mokyklų aprūpinimo bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarkos aprašo (Žin., 2009 Nr. 61-2450) 5 punkte* nurodytus reikalavimus ir yra parengtas pagal Bendrosiose programose apibrėžtas dailės dalyko turinio apimtis bei mokinių pasiekimų lygius. Algės Varnaitės, Rimos Keturkienės, Lanedos Jatulevičienės vadovėlis „Dailės studija“ 5 klasei bus labai laukiamas mokyklose.

Recenzavo

dailės vyresnioji mokytoja

Ingrida Umbrasaitė

Kopija tikra
Administracijos sekretorė

Rita Zakarauskienė
20.11.2010